

[Statsministeren]

Uroen i de internationale priser, først og fremmest på råvarer og olie, har påført os og andre lande meget betydelige og gentagne tab i form af en forringelse af bytteforholdet. Det har rystet hele den vestlige verdens økonomi, men det har i øvrigt også rystet u-landene og den øvrige del af verden. De gentagne rystelser udefra har ført til, at de fleste lande har ført en tilbageholdende politik. Væksten er derfor lige siden 1973 blevet holdt på et meget lavt niveau. Det har naturligvis skadet vore muligheder for at komme ud af krisen og løse vore betalingsbalanceproblemer gennem en ekstra forøgelse af produktion og eksport.

Det er disse alvorligt forværede internationale forhold, vi hele tiden må tilpasse os ved udformningen af den økonomiske politik.

De sidste af den række af foranstaltninger, vi har gennemført, er den lovgivning, der blev gennemført i december sidste år. Disse foranstaltninger har skabt en betydningsfuld forbedring af erhvervslivets konkurrenceevne. Vi var imidlertid i december klar over, at yderligere indgreb ville blive nødvendige. Det understregede vi både ved forelæggelsen af decemberforanstaltningerne den 4. december 1979 og ved gennemførelsen ved tredje behandling.

Dette behov for yderligere foranstaltninger er på afgørende måde blevet forstærket og aktualiseret gennem prisbevægelser, der er sket i den allerseneste tid.

Med en uændret økonomisk politik måtte vi vente en fortsat stigning i de kommende år både i underskuddet på betalingsbalancen og i ledigheden. Skete der ikke en afgørende ændring i de internationale udviklingstendenser, måtte vi regne med, at vi i midten af 1980erne ville stå med et underskud på betalingsbalancen på mellem 25 og 30 mia kr. Den i forvejen alt for store gæld til udlandet ville således vokse i hastigt tempo.

Stillet over for dette perspektiv måtte vi skønne, at øjeblikkelige og omfattende indgreb var nødvendige. Ventede vi med at gribe ind, ville udviklingen tvinge os til at føre en politik, der var så stram, at den ville få katastrofale følger for produktion og beskæftigelse.

Det er derfor nødvendigt med dybtgående indgreb nu. Denne erkendelse var også baggrunden for de forslag, regeringen fremlagde

til forhandling den 8. april 1980. De blev udtrykkelig forelagt som en indbydelse til forhandlinger mellem folketingets partier, og i første omgang orienterede regeringen sig hos samtlige partier her i tinget. Regeringen lagde afgørende vægt på den styrkelse af tilværelsen i befolkningen og erhvervslivet, der kunne skabes, hvis der kunne etableres et fast og bredt politisk samarbejde omkring gennemførelsen af disse forslag. Derfor var vi også fra regeringens side parate til at gå ind i åbne forhandlinger om indholdet af den samlede politik og om nødvendigt ændre i oplægget. Men der var tre betingelser, vi måtte lægge afgørende vægt på.

For det første skulle den styrke, der var i indgrebene, fastholdes. Det gjaldt både den styrkelse af erhvervsfremme- og beskæftigelsespolitikken og den stramning over for det private og offentlige forbrug, som regeringens forslag var udtryk for.

For det andet var vi rede til at se på andre besparelser end dem, der var indeholdt i regeringens forslag, men det var en klar betingelse fra socialdemokratiets side, at vi ikke kunne acceptere besparelser, som havde socialslagside.

For det tredje var vi også rede til at se på andre forslag til forhøjelse af skatter eller afgifter end dem, vi havde foreslået. Men blev der tale om en forhøjelse af momsen, måtte det være en afgørende forudsætning, at den blev ledsaget af kompensationer til de svageste stillede grupper.

Det var regeringens opfattelse, at der ville være et særligt perspektiv i en samlet løsning, som var båret af de 4 partier, der har en lang tradition i retning af at tage ansvar for den økonomiske politik. Derfor fandt vi det naturligt, da den første brede orientering var gennemført, at indlede mere direkte forhandlinger med venstre, de konservative og de radikale for at etablere et fastere samarbejde omkring den økonomiske politik med disse partier.

Desværre viste det sig, at det ikke var muligt at bygge bro mellem socialdemokratiet og de radikale på den ene side og venstre og de konservative på den anden side trods væsentlige tilbud om ændringer fra regeringens og socialdemokratiets side.

Regeringen og socialdemokratiet indledte derefter forhandlinger med det radikale venstre, centrum-demokraterne og kristeligt fol-